

que Fabra féu notar, en una *Conversa Fil.*, dels anys vint, que era preferible aprofitar semànticament les dues grafies, escrivint *mal de cap* per al dolor cefàlic, i *maldecap* en l'acc. metafòrica (consagrat així DFa.); *maldecapada*, *maldecaper*, *maldecapós* [DAg.].

Mal-d'ulls en ross. s'aplica translaticíament a la 'lletersa' o 'euforbi' (Estagell, 1960) perquè els fa mal si hi toca. *Malesmans* m. i f.

Malqueria, diu AlcM; no existeix tal mot: és un joc de mots amb *al-queria* a base del cat. primigeni (i cast.) *querer* 'voler'; diu el passatge de JRoig: «volguí provar, / son exovar / si'l me darien / --- / fon joc de... falles: / trenta mil... malles / fon la moneda; / cert l'arboreda, / e l'alqueria, / fon mal-queria: / béns confiscats, / hipotecats, / en plets pendants, / encartaments / de quantitats / ---» (Spill, 2106).

Maltroc: m'escriví de Camprodon (1974) un amic que ha oït *meltroc* «mujeriego» a un home de la vall: notícia vaga i inconfirmada que dono pel que pugui valer i sota gran reserva; suposant que la pronúncia sigui *maltrók*, encara que el sentit no ens allunya de MEL, potser més aviat es pot mirar com a compost de *mal + trot* en el sentit de 'marxa' (diríem un... mal-ando) o + l'arcaic *troc* 'forat' (*Const. de Catalunya*, = oc. *trauc*, fr. *trou*, i viu a l'Alta Ribagorça com a pre-topònim i àdhuc ver apeñatiu), pròpiament 'mal catau' o 'mans-foradades'.

Malabonaça. *Malabua* [«carbunculus», OPou, *Tb. Pu.*, 238; Belv., com a ant.]. *Malacorat*; *malacoraxat* pall. *Malaire* («grave caelum, caeli gravitas», Lacav., s. v. *mal*); *malairat*. *Malallengua*. *Malamorós* mall. [DFgra., DAmen.]. *Malandando*. *Malànima* [1926, AlcM; DFa.; no en els diccs., però ho deia tothom, a princ. de segle i certament molt abans]: «murrialla *malànima* i renegaire, que tirava de ganivet ---», Cor. (Silèn XI, O. C., 60a35); crec recordar-ne exs. en RCa-selles i VCatalà. *Malany*. *Malapte* [DFa.]. *Malarec*.

Malbaratar [Belv.], però degué ser ja medieval, puix que ho és *malbaratador* [AlcM]; *malbarat* [DAg.]; *malbaratament* [id.]. *Malbaratadament* [id.].

Malbocí mall., eiv. [«mal bossí alimentos que son de difícil digestión, que causan enfermedades, el veneno que se da en la comida», DAmen., s. v. *bossí*]; *malbociner*.

Malcap. *Malcapitar*, ja en doc. mall., potser no posterior al S. xvi (DAg.). *Malcarat* [Lab. 1840]; *malcaratge*; *malcarer*; *malcarós*. *Malcasat* [Belv.]. *Malcompost*. *Malcomprar*. *Malcorreuera*. *Malcregut*. *Malcreient* [1534, AlcM, DAg.]. *Malcremat*. *Malcriat* [1524, ed. modern. de Lull]; *malcriadesa* [DAg.]; *malcriar* [id.]; *malcriança*; *malcriüm*. *Malcuit*; *malcuitor*. *Malcurat* [S. xiv, DAg.]. *Malcurant*; *malcurós* [id.]. *Maldecellada*. *Maldeixondit*. *Maldentat*. *Maldestre* [DFa.]. *Maldol* [cerd., Oller, DAg.]. *Maldonat*. *Maldormir*. *Maldraga*, de *dragar* 'engolir'. *Malencaminat*. *Maljamat*, *maljamar* [DFa.]. *Maljarés* tort.

Maljau maestr. (?): és mot molt suspecte, entre altres coses per la fantàstica etimologia (MALIFATIÜ) que li atribueix AlcM; si existeix ha de ser compost de la frase antiga *mal ja-ho* 'ho fa malament', cf. *mal-*

faràs. *Maljent* mall. de *jent*, participi de *fènyer* 'pastar'. *Malferit*; *malferir*. *Malfixar* [DFa.: *malfixar-se*]. *Malflaire* [DAg.]; *malflairós*. *Malgeniat*. *Malginy* [DAg.]. *Malgrà* [Belv.]. *Malgraciós* [Lacav.]. *Malmajor*. *Malmanat* i *malmandat*, castellanismes intolerables; aquell, vergonyant. *Malplà* 'amb mal nivell' bal., val.: «és una terra *malplana*, que t'asgoles ---», Orba (1963). *Maltevull* menorquí i maestr. *Malnom* [DFgra.]: «*malnòm* m., per burla, *apodo*; DAmen.: «nombre que se suele poner a alg. personas, tomado de sus defectos»; D. *Bulbena* (1905): «*sobriquet*, *apodo*, *mote*»; Vogel; DFa. «Si preguntau an els infants d'ont són, vos diran sempre: de ca na Tila o de ca na Tala, donant-vos a conèixer el *mal nom* de la mare, com si no tenguessen pare», JoRosselló, *Many. de Fru. Mall.*, 1903, 133.21.

¹ Potser entenguem *iaeg de jaure*: 'se'm posà greu-ment, em caigué durament, malament'. — ² En aquest, el verb *guanyar*, en aquesta combinació, apareix amb el valor derivat que observem també en la frase antiga *anar* (o *levar* etc.) *en mal guany* 'a mal profit, a perdre's': *anar en mal guany* en Bernat Metge; «no-us jahilleu / --- / sus, en *mal guany*, / si us sou cansat / --- / levau!», JRoig (Spill, 8138). I veg. el comentari de Spitzer, *NphMgn.* xxxv, 1934, 41. Com explicàvem en *LleuresC* «és tolerable *llàstima*, però més valdrà que ens estiguem de recórrer castellanament a *llàstima* de quan puguem mantenir el nostre i tan expressiu *malaguanyat*: *malaguanyat pa*, *malaguanyats amics*, *malaguanyada casa per fer-ne una establa*. La llengua ben genuïna, de les comarques, tendia fins i tot a desenvolupar-ne l'ús en construccions regint un subjuntiu (com *làstima que ---*), «que predica un confessó / *malaguanyat* sigui frare», romanç recollit a Girona, MilàF (Romllo., 12.8E). No hi hauria més que bé si s'ampliessin aquests usos, cosa planera i de llengua viva (en lloc d'escarrassar-se a matar la naturalitat, com volen fer correctors fent-nos empassar mots no vius, tan durs de mastegar com claus o tatxes). — ³ El seu censor poètico-filològic, MilàF. va esmenar-li *tra* en *tre* i dubtava entre fet-li escriure *e* o *a* la vocal següent («la primera, segura, la segunda, no tanto»). Devia recordar vagament una pronúncia occidental en *-e-*. Realment, per dilació de les *e* anteriors, hi ha qui ho diu així: *entremiliat* a les Borges Bl. (Arqués, BDLC, 50), i GColon grafia *entremeliat* a la definició citada. Verdager va canviar tot l'estrofa en les versions posteriors. — ⁴ Obrí el foc Schuchardt postulant un «altkatalanisches *malver* malar, pervertir» que deu entendre com MALE FACERE, cf. *fer* (ZRPf. xxx, 1907, c. a la p. 325). Montoliu mira d'adobar-ho fonèticament per explicar aqueixa *-v-* suposant una base MALEFARIUM (BDC I, 43), que per la seva banda arrenca d'un fonament fals, com l'etimologia del cast. *farmalio* (veg. FARAMALLA, DCEC/DECH, especialment n. 1); amb gran raó refutada per Spitzer, BDC III, 28-30, que ja adueix bons paral·lels, i endevina la materialitat de la composició *mal + bé*, sense acabar d'explicar-la, i donant